

HADRIÁN

Zpravodajec přinášející
denní pohled z první linie
XIX. mezinárodního festivalu
v Hradci Králové.

2013

Klicperovo divadlo Hradec Králové
theatre@klicperovodivadlo.cz
www.klicperovodivadlo.cz
24. června 2013 - č. 4

JIRKA JELÍNEK je zřejmě nejhranější tvůrce letošního Divadla evropských regionů. Pět jeho inscenací můžete vidět jak v rámci hlavního programu, tak na Open Air. Mám je vyjmenovat? Tedy: Poslední případ Sherlocka Holmes, Název dodám později, koncert Sen a Idolls, Carmen – opera podle Fagi a Dášeňka aneb Psí kusy. Haf.

Dášeňka minulý týden zabodovala na Mateřince a dostala cenu. Mám z téhle naší poslední spolupráce radost. Co ty? Taky mám radost. Velikou. Čím je člověk starší, tím je těžší vůbec nějakou inscenaci udělat. A když se to náhodou povede,

V listu najdete:

Str. 2 - O neviditelném divadle

Str. 4 - Juliusz Machulski: Čechům vděčím za mnohé

Str. 4 - Jsem FAGI

Str. 5 - Tři otázky na terase: Jiří Nekvasil

Str. 5 - Kilian Bleskot: O wieře v tyjatr

Str- 5-7 - Glosárium

Str. 6-7 - Open Air

ŽIVOT JE PSINA



tak je pak super, když si toho někdo všimne. Nehledě na to, že být na jedné čáře s Kubou Vašíčkem a Vítkem Peřinou je fajn. Mám loutkářské festivaly rád. Loutkáři jsou exoti. V Naivním jsme hráli dvě představení a byla to paráda. Strašně jsme si to užili. Už taky proto, že Anežka je z Liberce (Anežka Kubátová s Jelínkem v Dášeňce hraje – pozn. red.), a pozvala

na představení celou rodinu. Takže jsme si připadali, jako když hrajeme u Kubátů v obýváku. Jenže v tom obýváku neměli klimatizaci. A minulou středu byla zrovna ta velká vedra. Ještě nikdy jsem nebyl po představení tak mokrý. Vlastně jsme dostali takovou aquacenu.

pokračování na str. 3

SUSHI PRO BABIČKU

Tak už to po včerejšku vím – japonští loutkáři nechtou úvodníky Hadriána. Tedy pokud by Nori Sawa znal nedělní vydání Hadriána s úvodníkem o (ne)vhodných názvech inscenací, tak by premiéru plenérové variace na Červenou Karkulku nemohl nazvat „Umění být neviditelný“. K neviditelnosti se totiž během představení nedopracovala ani Karkulka, ani Vlk (i když to zase tak úplně Vlk nebyl) a o Babičce nemluvě. Naštěstí se ale toho před Divadlem DRAK dělo tolik, že na nějaké zkoumání neměl nikdo z diváků čas. Nori Sawa se svým ansámblem přenesl pohádku do podmořského světa, kamsi

ke břehům rodného Japonska. A tak se místo šelmy s fádním šedivým kožichem proháněla po trávníku fantastní pestrobarevná Vlkoryba animovaná třemi herci, Karkulka – babičce nese rýžové víno a sushi – měla nejen červený čepček, ale i apartní sexy kostým, a čiperná babička v souboji vedeném dle pravidel asijských bojových umění zmlátila tři statné protivníky na hromadu. A k tomu ještě tvůrci okořenili exotický příběh písničkami, které dávají téhle svižné a scénograficky atraktivní podívané divadelníci navíc mohli ocenit i napínavou podívanou, která se odehrávala ve chvílích, když účinkující vyklouzli z další pastičky, kterou jim připravily tech-

nické kiksy. Když praskl jeden postroj u loutky Vlkoryby a herec vodící hlavu dostal ránu tyčí, až zcela nepohádkově na celou vodní říši vykřikl: „Do prdele!“ Když se babičce v souboji zohýbal meč... Když Karkulce upadla vysílačka od mikroportu a babička pohotově prohodila: „Já počkám...“ Ano, v podobných chvílích si herci přejí být neviditelní, ale tak to nejspíš s názvem pohádky myšleno nebylo.

Ale abych nebyl nespravedlivý. Těžko vyčítat Norimu, že nechte úvodníky Hadriána. Vždyť já sám jsem nepřečetl úvodník zpravodaje z divadelního festivalu v Japonsku, ani nepamatuji.

Michal A. Tichý

Chodíte do divadla? Co se vám na divadle nejlíbí? Dvě holčičky mi byly schopné souvisle odpovědět: „Mně se líbí loutky, protože jsou ze dřeva a já mám ráda dřevo.“ - „Mně se na divadle líbí, že věci, které se staly dávno v minulosti, se mohou stát znova, přesně teď.“ Jedna holčička mi řekla, že se jí v hlavě všechno motá a dva kluci (dvojčata) pořád jen odmítavě kroutili hlavou. Když na mě další dvě sestry nechápavě a tiše hleděly, vytušila jsem, že kladu úplně špatné otázky, protože děti žijí přítomným okamžikem a je jim cizí jakékoliv zobecňování a hodnocení.

„Nedokáží se příliš vracet k něčemu, co je pryč,“ řekl mi jejich dědeček FRANK WEISSE. A tak jsem zůstala s ním. Mluvili jsme o divadle, Augustu Boalovi, psaní a životě. S jeho svolením se s vámi o jeho zkušenosti a pohledy mohu podělit. Frank Weisse se narodil v Berlíně. Jako mladý se věnoval divadlu a hudbě. Pak začal psát. Psal tak dlouho, dokud nepochopil, že píše z osamocení. Jakmile si to uvědomil, přestal psát a vrátil se k divadlu. Od té doby je pořád s lidmi. Spolupracuje s mnoha umělci, pořádá workshopy, cestuje a organizuje mezinárodní setkání mládeže.

Zaujal mě hned zkrake, když řekl, že cílem Augusta Boala bylo zrušit hranice mezi divadlem a životem. Chtěl, aby divák pochopil, že nemusí zůstat pasivní, ale že může měnit a ovlivňovat průběh děje, hudbu a dokonce i svůj vlastní život nebo akutní problémy společnosti. Augusto Boal to dokázal. Nebyl podle Frankových slov úspěšný proto, že byl mučen, ale protože dokázal změnit situaci v divadle i v Brazílii. Nebojoval proti diktatuře, bojoval za svobodu.

Když se po letech emigrace ve Španělsku vrátil do své rodné země, byl zvolen do parlamentu. V rámci svých poslanceckých povinností tvořil zákony a prověřoval ty stávající právě prostřednictvím divadla jako fórum. Nechal své herce sehrávat různé

ZEPTALA JSEM SE DĚTÍ ANEB O NEVIDITELNÉM DIVADLE



Augusto Boal

situace, jichž se zákony týkaly, a ukazoval jejich slabá místa a nedostatky.

Kromě toho celoživotně uskutečňoval svoji vizi neviditelného divadla. V neviditelném boalovském divadle se divák stává aktérem, ale nikdy se o tom nedozví. Když se vrátí domů, vypráví všem o tom, co se mu stalo. Například v restauraci, kde každý sedí sám u stolu a nikdo se s nikým nebaví, sedí člověk a má před sebou veliký dort. Celá situace končí tak, že všichni sedí kolem jednoho stolu a povídají si. Tajemství, že celá situace byla zinscenovaná, není nikdy prozrazeno, ale zážitek zůstává nesmazatelně vtisknut.

Divadlo, to je emoce. A cílem divadla není manipulovat s diváky, ale najít problémy a ukázat cesty k jejich řešení, podporovat komunikaci, podporovat civilní

odvahu a zábavu. Ani Frank Weisse nechtěl být iniciátorem situací, kdy divák, sedící uprostřed 23. řady a ukrutně se nudí, nemůže odejít, a je nucen tleskat, když tleskají ostatní: „To je jako být spoutaný.“

Když po svých představeních pořádá na toto téma s diváky besedy, řekl mu jednou jeden z přítomných: „Tohle jste říkal už

před šesti týdny. Tak proč to neuděláte?“ Z těchto diváků se pak na dlouhou dobu stala tříadvacetiletá divadelní skupina. Divadlo ukazuje cestu k rovnováze. Nikdo z nás nevlastní pravdu, ale všichni věříme té své. Uctívat jiné mínění a jiné postoje začíná v malém u každého z nás. Umění života spočívá v tom, že necháme otázku chvíli stát, že nespícháme s odpovědí a nespícháme na odpověď. Že nežijeme v tom, že útočíme, ale v tom, že nacházíme určitou rovnováhu. A tímto směrem jdeme i v divadle. Divadlo ukazuje cestu k rovnováze. Divadlo má čas jít a mířit k životu. Ale my ten čas můžeme mít taky.

Malá medvědice



Díky festivalu si dětské publikum může užít divadlo takovým způsobem, jaký v Národním divadle nikdy nepoznájí



Magická hlava před Divadlem DRÁK nepatří drakovi, jak by se slušelo, ale pohádkové Vlkorybě (nebo Rybovlkovi?)

pokračování ze str. 1

Vzpomeneš si na svoje vůbec první dojmy z Čapkovy Dášeňky?

Čapka mám rád. Báví mě. Ale nejsem pejskař. Takže jsem Dášeňku četl paradoxně z jeho knih až jako poslední. Nejdřív jsem přečetl (snad) všechny jeho prózy a divadelní hry. Nejhezčí čtení bylo, když jsem předčítal své milé (tenkrát holce, dnes už milé ženě) Čapkovy hry před spaním. Usínala rychle. Dášeňku jsem nejdřív viděl jako Večerníček a slyšel od pana Högra. To mně bylo asi pět. Zlatý osmdesátý!

Myslíš tu přeslazenou šťávu, co pořád piješ?

Ne, Dalecký mi nosí Pícao.

Ty prostě i když „bereš drogy“, nebo režíruješ Sherlocka či Carmen, vždycky je to komedie...

Jeden kritik o DNu kdysi napsal, že je v podstatě jedno, co hrajeme, protože všechno je jenom záminka pro hru. Ale my si lámeme hlavu s tím, co hrajeme a proč! Ale i když je to třeba horor, tak já vždycky preferuju veselejší pohled na svět. A taky mě štví patos.

rád. Když jsem byl „puboš“, tak jsem chtěl dělat divadlo jako oni nebo jako Suchý a Šlitr, Vodňanský a Skoumal. Dneska bych rád, abych ho dělal jako Jelínek, což je největší výhoda mých inscenací, ale mnohem víc nevýhoda. Tady na festivalu sice hrají pět různých špilů, ale všechno v podstatě z jednoho hereckého šuplíku. Když je to veselé, tak se směju. Když je to smutné, tak zatáhnou zuby. To je moje herecká teorie předkusu. Moje inscenace jsou nejnáročnější pro scénografa, aby odlišil Bombarda od Sherlocka a Sherlocka od Fagi.



Jaký je rozdíl, když zkoušíš a hraješ se DNem, anebo když tě pozvou na Provázek, do Tramtárie nebo do Zlína, abys tam režíroval?

Když zkoušíš v divadle, které je rádo, že je rádo, tzn., že nemá moc peněz, tak potom, když se inscenace nepovede, je to jako když okradeš sirotky. Ale nesmíš na to myslet. Když jsem například zkoušel Romeo, Julie a já na Provázku, tak mi Vladimír Morávek říkal, ať je to parádní inscenace. Nedovedu si představit člověka, který by si přál: „Tak, a tuhle inscenaci si krásně poseru.“ Ve DNě jsem ve všech inscenacích zároveň taky hrál.

Nepřemýšlel jsem jinak. Zkoušel jsem s kamarády. Když pak zkoušíš s lidmi, které neznáš, je to sice velká neznámá, ale zároveň velká radost, když všechno dopadne dobře. Když jsem ze Zlína po premiéře Carmen odjížděl, tak už ti zprvu neznámí lidé byli vlastně moji kamarádi jako ti ze DNA.

Co z toho prvotního zážitku se objevilo ve tvé současné inscenaci?

Víc než na svoje prvotní zážitky s Čapkovou Dášeňkou jsem myslel na současné děti, co teď poslouchají Čapka. Vycházel jsem z dětí (tak jako oni vycházejí z nás...alespoň má žena říká, že se to tak děje). A taky z toho, že život je psina.

Spousta diváků obdivuje tvou schopnost improvizace, slovních vtipů, hravosti. Jak to prosím tě děláš?

Beru drogy.

Jak si vybíráš texty, které režíruješ?

Jak kdy. Na Provázku mi třeba Dášeňku nabídl Vladimír Morávek, ať ji udělám jako intermezzo projektu Čapek na provázku. Ve Zlíně mi dali vybrat. Buď Vest pocket revue nebo Carmen. Vestpocketku mám příliš rád, tak jsem se nakonec rozhodl pro Carmen, ke které jsem si musel vztah teprve najít. Vestpocketku bych příliš uctíval.

Víš, co si myslím? Že jsi vlastně takový pokračovatel Voskovce a Wericha!

Prdlačky s omáčkou. V+W mám hrozně

Režíruješ po celé republice, ale do Hradce Králové, odkud pocházíš, se na festival pravidelně vracíš. S jakými pocity?

Jsem sentimentální. Tzn., že to prožívám úplně stejně jako Anežka, když jsme teď hráli Dášeňku v jejím rodném Liberci. Očekávám, že přijde hodně kámošů. Před kámoši se člověk vždycky víc snaží.

Lucie Němečková



Další hudební smršť na letní scéně: Jelení loje



V roli tajemného motorkáře: scénograf Daniel Dvořák

ČECHŮM VDĚČÍM ZA MNOHÉ



Soubor Klicperova divadla startuje dnešní festivalový program adaptací filmu **Sexmise**, kterou natočil před třiceti lety polský režisér **JULIUSZ MACHULSKI**. Sci-fi komedie o dvou mužích, kteří se probudí z hibernace do světa, kde kromě nich už žijí jen samé ženy, trhala v osmdesátých letech divácké rekordy i v tehdejší Československu.

„Potěšilo mě, že Sexmisi převedli do divadelní podoby právě Češi,“ říká Machulski. „Jednak jsou Češi vděčnými diváky mých filmů a já naopak Čechům vděčím za mnohé. Hodně mě ovlivnily americké filmy, ale vedle nich jsem v šedesátých a sedmdesátých letech vyrůstal na českých knížkách a filmech. A je mi hodně blízký i český humor.“ Klicperovo divadlo podle Machulského svou adaptací dokonce předběhlo polské kolegy, kteří s ním sice jednali o muzikálové podobě Sexmise, ale zatím zůstalo jen u plánů.

Machulski se nehádá s Bohem

Z filmografie Juliusze Machulského znají diváci i některé další komedie – mj. **King-sajz**, **Vabank I** a **Vabank II** nebo **Vinci**. Ale prakticky neznámý je u nás zatím coby dramatik. Kupříkladu pro Teatr Powszechny v Lodži napsal úspěšné komedie **Next-Ex** (český překlad nabízí agentura Dilia) a **Matka bratra mého syna**, které po divadelním uvedení rovněž

natočil v Polské televizi. A s oběma se také zúčastnil festivalu Dwa Teatry v Sopotech, na němž soutěží právě televizní a rozhlasové inscenace natočené pro tzv. „teatr telewizyj“, který je v Polsku chápán jako specifický žánr, i když nemá přesně definované hranice. Ty sahají od záznamů natáčených přímo v divadlech přes jejich studiové verze a přímé přenosy z televizního studia až po původní produkce, které připomínají svým charakterem, včetně exteriérových scén, české televizní inscenace.

Machulského divadelní komedie trochu připomínají hry Antonína Procházky – oba autoři se zabývají problémy současných hrdinů, aby ze zdánlivě banálních, všedních situací vytěžili vtipné dialogy i bláznivé situace. „Zatímco ve Francii nebo v Anglii je tento typ dramatiky běžný, v polském divadle nám scházejí hry, v nichž se

své dcery totiž považuje za „next-ex“, tedy příští bývalé. Komedie Matka bratra mého syna se zase odehrává v nemocničním pokoji, kde je hospitalizován populární spisovatel. Scházejí se zde jeho příbuzní, aby zjistili, že s ním sice není nijak zle, ale během návštěvy se dočkají překvapivě novinky...

„Když píšu pro divadlo, tak se snažím zapomenout, že jsem filmový režisér,“ říká Machulski. „V divadle je pro mě nejdůležitější, abych napsal hercům dobré texty.“ A při práci pro „teatr telewizyj“ se řídí stejnými zásadami. „Když už jsem se rozhodl dělat „teatr telewizyj“, zejména texty napsané původně pro klasické divadlo, tak mě zajímají především herci a to, co říkají. Nechci předstírat, že když režisují pro „teatr telewizyj“, tak natáčím filmy.“

Tituly uváděné v Polské televizi v rámci „teatru telewizyj“ mají průměrnou sledova-

Sexmise - Jiří Zapletal a Vojtěch Dvořák



hrdina nehádá s Bohem a kde lidé řeší obyčejné problémy a vztahy, s nimiž se v životě setkávají každý den,“ míní Machulski.

Chci psát hercům dobré texty

V komedii Next-Ex, jež mu loni v Sopotech vynesla cenu za nejlepší původní text, se zápletka točí kolem večera, kdy se má rodičům představit nastávající jejich dcery. A profesor Karel K. se chystá, že nápadníka patřičně zdeptá – všechny partnery

nost 1,5 miliónu diváků. Ale například **Morálku paní Dulské** sledovalo dokonce 2,5 miliónu diváků. „Taková návštěvnost v dnešních kinech by byla velký úspěch,“ míní Machulski. „Jestliže má díky televizi skoro jeden a půl miliónu lidí v Polsku pravidelný kontakt s dramatikou, pak to určitě má smysl.“

Zdeněk A. Tichý



Tři otázky na terase:

JIŘÍ NEKVASIL

Co pro vás bylo na inscenování *Sedmé pečeti* nejtěžší a co nejpřitažlivější?

To je ale těžká otázka. (*Dlouhé ticho.*) Nejtěžší bylo najít divadelní klíč k přenesení ryze filmové látky na jeviště a nej-

přitažlivější bylo najít ryze divadelní klíč k přenesení kultovní filmové látky na jeviště. A přitažlivé samozřejmě také bylo trávit několik měsíců s Ingmarem Bergmanem a nahlížet do jeho světa. Takže v zásadě to, co bylo nejtěžší, bylo zároveň i nejpřitažlivější. Bylo to tedy hledání divadelního klíče a proniknutí do světa Ingmara Bergmana a jeho kultovního filmu.



Jakou režijní sezonu máte za sebou? (*Hodně dlouhé ticho.*) Úspěšnou. Úplně výbornou. Relativně. (*Smích.*) Sezonu začala Janáčkova Káťa Kabanová v Ostravě, proložila ji *Sedmá pečeť* v Brně a zakončily ji *Dvě vdovy* v Praze, takže to vlastně byla sezona mezi dvěma českými operami, jedním švédským filmem a třemi velkými divadly.

A na co se už teď těšíte do příští sezony?

Těším se na všechno, zejména ale na další spolupráci s Klicperovým divadlem, ve kterém budeme chystat Goldoniho *Impresária* ze Smyrny. Bude to také jediná činohra, kterou budu příští rok dělat. Kromě *Impresária* mě totiž čekají tři opery – *Mirandolina* Bohuslava Martinů, což pro mě bude takový „start“ na Goldoniho číslo jedna, pak bude následovat můj Goldoni číslo dvě tady v Hradci Králové, dále opera *La clemenza di Tito* v Bratislavě ve Slovenském národním divadle a *Čertova stěna* v Národním divadle moravskoslezském v Ostravě.

JS

O WIEŘE V TYJÁTR

Jest neděle. A krásná. Každýho lického tvora to láká ven, fpravém smislu slova na koupák na Flošnu. Já fšak cejtim povinnost teátru a festivalovému žurnálu. Zřek semse osobního požitku svátečního viražení. Usedlsem pak, bich podal správu přes události festivalu dnešního dne. Těš spříčiny wiery svojí. Sem totiž toho přesvědčení, že tyjátr a víra lická maj xobě blíska. Anóbrž ti, keří drží bohoslužbu ve vopravdickém koste-

le, už maj v deset ráno skoro po produkci, herci, keří tu swoji mši slouží v chrámu Tálíje, maj teprvá třetí zwonění. Ale zdaleká ne všichni. Zhusta se to dotýče aktérů pimprlových a vůbec teátru pro děti. Děje se tak napevno i v genru dramatickém či-li činoherním. Sou šak komici a tragédi a sou taky herci dopolední a večerní. Ouplně jinej obor. Ta způsobilost by se měla skoušet u přijímacích pohovorů, dostat se do osnów

škol uměleckých. Krytýgr je ale jen jeden. Universal. Jak po ránu přemluvit sám sebe, fštát a jít do divadla řeší samozřejmě těš. I krytýgr je jenom člověk. A přemluvit sebe jest někdy jedno z nejtěžších. W takovym případě pomůžte jen silná wiera, wiera v tyjátr, že ho špíl probere. Nedělní ráno jest i pro krytýgra kritické. V ten moment wás na nohy postaví zaručeně špektákly we finštině. Doporučuju! Sou nakažlivý sewerskou pohodou. Kitos!

Zepsal Kilián Bleskot

GLOSÁRIUM

Amlet aneb Jak všechny zabít během čtyřiceti minut

Divadlo koňa a motora si připravilo hned na druhý festivalový den další shakespearovskou tragédii. „Příběh původní dánské legendy Amlet, podle níž Shakespeare napsal svého Hamleta“, pojalo seskupení znovu v osobitém pojetí. S punkově zabarveným Macbethem, kterého herci z maringotky nabídli divákům už v pátek, je však Amleta velmi obtížné srovnávat.

Všem známý rámec legendy o jutském princovi byl zachován, chybělo však obohacení o výraznější invenci, která by představení oživila. Stejně jako v původní tragédii na konci všichni zemřeli, protentokrát však na sérii vražd a sebevražd postačilo pouze čtyřicet minut. Hlavní roli v nově pojatém ději sehrála červená

Škoda Felicia, která posloužila nejen jako dějiště příběhu, ale rovněž i zákulisí. Herci si vystačili s několika málo rekvizitami. K odlišení jednotlivých postav postačilo pouze několik paruk, igelitový pytlík či prasečí maska. Hudební složku pak tvořily známé písně, jako je česká verze Ankovy Diany či Báječná ženská od Michala Tučného, které zazněly s doprovodem kytary.

Snahu o vlastní adaptaci slavného příběhu nelze seskupení vyčítat, je však obtížné hodnotit, zda ji lze považovat za dostatečně silný námět pro nové ztvárnění. Ocenit lze přinejmenším neskutečné odhodlání a energii herců s koňi a motory, kterými je prošípana většina jejich představení. Chcete-li však posoudit výkon potulných divadelníků sami, můžete se těšit na reprízu Amleta již ve čtvrtek od šesti večer.

(dok)

Ikaros je Drak!

Jakub Vašíček se souborem Divadla Drak – poměrně velká očekávání. Daidalos a Ikaros – Otec a syn.

Jejich různá optika se prolíná i celým představením. Na jedné straně obrazivé výjevy náležící dítěti, které roztržitě prstem kreslí v písku, nebo staví věže z kostek a na straně druhé logika často doslovného dospělého, jenž si neodpustí mýtus aktualizovat moderními platformami.

Nad celou inscenací ale jakoby převzalo moc velké dítě, které své hračky shromažďuje na jedno místo a není s to si alespoň nějakou odepřít. Hudební výstupy, vyčerpávající vyprávěč, naddimenzovaná stavebnice, portál oživený animací – to vše vytváří trochu nepřehlednou koláž, která varuje, že možná přijde i kouzelník. A on přijde Thales...

Dospělý ani dítě se nepřestane bavit – vše je totiž pěkně barevné, hezky se to

pokračování na str. 6

pokračování ze str. 5

točí, bliká to a do éteru zaznívají vtipy pomrkávající na všechny, co absolvovali alespoň první stupeň základní školy. Ty ovšem občas vystřídá originální humor tvůrčího tandemu, to jsou ty nadějné záblesky. Ale ten je přece dostačující! Proč z toho dělat ve vysvětlujících mezihrách estrádu, která má sice, uznávám, nadhled a jakousi lehkost, ale po chvíli je vyčerpaná a neméně dotěrná?

No tak, ale inu, co ...

Kasha Jandáčková

O nápadech a jejich nedostatku

Nejsem ani kritik, ani recenzent a už vůbec ne novinář a do redakce tohoto zpravodaje jsem se vetřel v podstatě jen proto, abych mohl strávit týden chozením do divadla, vybaven univerzální akreditací. A také jsem si značně zůžil manévrovací prostor tím, že jsem si jakožto student režie zakázal psát cokoliv, co by jen vzdáleně zavánělo kritikou či recenzí. Domnívám se, že jen máloco je tak nevkusné, jako když někdo souběžně provádí aktivní tvůrčí činnost a zároveň reflektuje práci svých kolegů ve veřejných médiích.

Pak tedy rozhovory – ale kamarády nemůžete otravovat všechny pořád a s cizími lidmi já sedávám nerad, to už je halt taková povaha nešťastná. Čili zbývá efemérní a nepostižitelný útvar, odborně zvaný „glosa“. Já tomu prozaicky říkám „text o

tom, co jsem všechno zažil, vypil a snědl“ – ale ať tak či tak, musíte k tomu mít nápad. A tady, ctění čtenáři, padá občas kosa na kámen. Nápad prostě musí přijít. Ne nadarmo říkal prý hrdina i postrach školních čítanek a slabikářů Mikoláš Aleš, že on když dostane nápad, peče se na oslavu husa. Nevím, jak přesně to měl mistr Aleš, ale pokud na tom byl někdy podobně jako já, moc si vypečenou kůrčičku z tohoto vrbozubého ptáka z čeledi kachnovitých asi u Alešů doma neužili. Bloumáte tedy po Hradci, pohled na zahrádky přetékající lidmi, pivem a jednoznačně sdíleným pocitem, kterému se ve Španělsku říká „mañana“ a v Čechách „dám si ještě jedno, ale už fakt poslední“ nabízí všechno možné, jen ne inspiraci. Nápad nikde.

Zkusit divadlo? Přeci jen, jednou jste na divadelním festivalu, třeba vás laskavá múza Thálie políbí lépe, než burty a dvánáctka. Vybírám tedy inscenaci Ikaros v Draku. Výsledek je katastrofální, odcházím zdrcen. Představení bylo krásné, ale pro mojí současnou konstelaci smrtící: režisér Jakub Vašíček a jeho tvůrčí tým totiž evidentně zešileli a nápady doslova plýtvali. Kdyby byl mistr Aleš v takové formě jako Kuba, Tomáš Jarkovský a scénografka Tereza Vašíčková, pečené husy, kachny a možná i labuť mu za chvíli polezou ze všech tělesných otvorů.

Pokud tedy nemáte jako já dočasný osobní problém s nápady, a chcete vidět explozi kreativity, herecký soubor, který zcela

GLOSÁRIUM

viditelně velmi baví, co hraje, a celkově skvělé divadlo, jděte se příští sezonu do Draku na Ikara podívat. Jak vidíte, z problému s absencí nápadů jsem se pochopitelně vyhlal tím nejjednodušším způsobem – povýšil jsem ho na téma. Filozof Václav Bělohradský svou knihu esejí Společnost nejistoty uvádí sbírkou termínů, jimiž postindustriální západní civilizace definuje sama sebe. Jeden z nich mě zaujal: „Společnost recyklace.“ Nedostává se nám často odpovědi, protože se špatně ptáme, chceme inspiraci i nápady a frustraci z jejich nedostatku tematizujeme, recyklujeme. Přesto mezi stokrát použitými výroky a příběhy občas něco zasvítí – třeba jako Slunce v Ikarovi, odvěkém mýtu o rozporu mezi bezpečným průměrem a touze dotknout se hvězd.

Kryštof Pavelka

Duše na prodej

Hemžení papírově bílých masek a černých chlupatých duší. Společnost, v níž se dá dobře zpeněžit ledacos, včetně mrtvých lidí. Inscenace Matiji Solceho, inspirována Gogolovým románem Mrtvé duše, si doslova hraje s papírovou identitou dnešní společnosti. Z jemných bílých archů jsou tak zde poskládané nejen reprezentativní motýlky a vějíře, ale i zkarikované obličejové a prodloužené ruce mocných.

V letošním Open Air programu je 183 hracích položek, 183 představení, akcí, performancí. Pořadatelům došlo víc než 170 přihlášek, z toho 11 zahraničních. Do programu pak byly zapsány tři soubory slovenské, ze tří anglických zájemců nakonec prošel jeden, po jednom ze Švýcarska a Norska, taky je mezi nimi jeden Australan a pak národní koktejly - v souborech CrewCollective či Somba jsou namícháni např. Holanďané či Řekové. Poco animato oslovilo před časem různé zahraniční instituty, a tak to k nám hezky „doteklo“.

Takže - je se na co těšit, Open Air jen kvete... Souborům, které nebyly do programu zařazeny, pořadatelé nabídli, že v určitý čas festivalu najdou volný prostor na Pivovarském náměstí, kde budou mít k dispozici pódium, elektriku a hlediště, že reklama je na nic, ale nic jim nebudeme hradit, ani zajišťovat, vše je na nich. Pár se jich přihlásilo – ejhle, princip Edinburgského Fringe festivalu se ujal i u nás.

Zajímavý je například Stan nočního kozodoje, což je vlastně karteel nebo holding, prostě uskupení čtyř divadel - Koňa a motora, T 601, Športniky a Lachende Bestien – a ještě jejich přátel. U Žižky v „divadelních sadech“ si postavili stan a celých deset dnů hrají šest představení denně (!), vida, další princip – forma tzv. venue, která připomíná avignon-

BUĎ VÍTÁN, KDO S DOBRÝM...

skou strukturu. Rok od roku zde sílí i zájem významných či zajímavých umělců na Open Airu hostovat, letos se tak přihlásila performerka Anna Polívková s Vendulou Burger, která jí bude dělat předskokanku.

A taky se k těm festivalovým vzorům připojují producentské aktivity, některé se obracejí k přespolnímu publiku – pár lidí nám nabídlo možnost ubytování v soukromí, tzv. „volné gauče“, v Avignonu tak řeší spousta rodin měsíční festivalovou zátěž města, raději z města odjíždějí, ale kuchyně a obývací poskytují návštěvníkům ... No, u nás to tak horké zatím nebude, i když kdo ví?

Každý nový ročník Open Air je nové dobrodružství. Zatímco hlavní program provází očekávání, zda se naplní představy dramaturgů, v OAP je to vše na divokou kartu, jak to u otevřených festivalů bývá. Většina titulů OAP je sázkou na neznámou, kvalita objevuje kvantitu. Jako v Edinburgu, jako v Avignonu.

A propós, k Avignonu (či Edinburgu) byl náš hradecký festival vždy přirovnáván, byť na toto téma padalo mnoho i mnoho sarkastických poznámek, ale to je snad jediné, co

se tím dá dělat. Podobně jako v Hradci Králové je avignonský festival pečlivě připravován, v současné době ředitelskou dvojici Hortensii Archambault a Vincentem Baudrillerem – a stejně se nevyhne rozdílnému vnímání, názorům a kritice. Jenže v jiných dimenzích: v článku *Jak daleko musí člověk dojít, aby nalezl začátek* v Divadelních novinách (4.9.2012) napsal Petr Feyfar, který se loňského Avignonu zúčastnil, že „Francouzům (se) divadelní globalizace Avignonu a vytěšňování tradiční činohry moc nelíbí a že by se sem tam chtěli podívat na velké divadlo, nejlépe zahrané francouzsky. Uniková cesta ale existuje – na Off anebo přes řeku do departementu Gard, kde ve Villeneuveles-Avignon paralelně běží poměrně nový festival, na němž loni (a také před třemi lety) hostovala i Husa na provázku“.

A tak je to i s festivalem v Hradci Králové, který, alespoň dle objemu představení a diváků ve vztahu k času (10 dnů) a prostoru (0,8 km²) můžeme, alespoň v rámci Open Air programu, s tím avignonským a edinburgským směle srovnat. I účast na hradeckých Regionech začíná být pro soubory prestižní. Buď vítán, kdo s dobrým pocitem budeš odcházet, odjíždět – do Avignonu, do Edinburgu ...

Saša Gregar

Pozoruhodně opilý muž toužebně nakukuje škvírkou do Stanu nočního kozodoje, aby se podíval, jak taková mrtvá duše vypadá. S mírným překvapením sleduje, jak obchodník Čičikov horečnatě bubnuje na svůj kufírek s nakoupenými dušemi nevolníků všemi svými dvaceti prsty, a nějak se nemůže dopočítat. Namísto nad vtipem této metaforické narážky na všudypřítomnost kramářsky nenechavých prstů ale posléze hlasitě zajásá nad objevem, že tuto postavu hrají dva herci. Skrze svou pohybově perfektně sladěnou dvojednost nám prezentují nejnovějšího hrdinu dnešní doby. Člověka, pro něhož je morálka ryze abstraktní slovo, protože obchod je obchod a koneckonců „bezzubé svědomí nekouše, ale žužlá“. Groteskní herecká nadsázka, rychlé tempo i živá hudba dodávají této aktuální společenské satirě ohromně přitažlivou energii, která jen umocňuje přesnost její výpovědi.

A muž nakukující do stanu rozradostněně pohupuje do rytmu písniček kelímekem piva.

Káča Součková

Nech si snížit inteligenci

Třetí den. Možná už na všechny začíná trochu doléhat únava probdělých nocí a nároky na divadlo, které ještě včera přijímali všichni vroucně a s otevřenou náručí, se zvedají stejně jako míra netolerance a drzosti. Úroveň divadelních produkcí neklesá, mírně pokleslá ale začíná být nálada v publiku. Objevují se první diváci na zabít. S ironií komentují dění na scéně „Dojemné!“, vysmívají se jednotlivým postavám „Ty seš ale jeliman!“, rýmují jejich repliky „Deus ex machina nebo ex

vagina?“, komolí význam slov a strhávají pozornost na sebe. A když něco nechápu tak na sebe navzájem volají: „Nech si snížit inteligenci.“

(kam)

Tati, a to sluníčko je jeho maminka? Tak proč do něj bijí?

Ikarův příběh udržel pozornost i úplně malé holčičky. Nebyla to videoprojekce ani zcizovák s cestovkou, sluneční brýle nebo barevné plastické kyblíčky plné písku. Byla to Ikarova maminka, která nebyla. Maminka, o které jsme věděli jen z vyprávění. Maminka, která se po narození svého syna proměnila ve Slunce, aby mohla být pořád s ním. Problematické na divadle je, že pouhým osvětlením měníme Slunce na gong. Když ale do Slunce vložíme něčí maminku, zhasnutím světla nepřestává být Sluncem.

(kam)

Já + Já, že se mám rád

V neděli jste v Městské hudební síni mohli zhlédnout představení Já + Já = Srdíčko souboru KÁŤAJEBÁRAJE SKÁLA. Jedná se o volnou kompozici z básní Jiřího H. Krchovského. „Básně jsme poskládali sami. Podívali jsme se na ně a rozřídili je na tři hromádky. Jedna je sex, chlast a tohle. Druhá je depka a třetí je neproniknutelná hlubina smrti,“ vysvětluje Káča Císařová, jedna z členek souboru.

Minimalistickou scénu v podobě jedné židle, věšáku a rámu ověšeného magnetofonovými páskami naplnili tři herci – Kateřina Císařová, Bára Purmová a Pavel Skála – a tři lahváče. Ty se staly nedílnou součástí celého balábile, které herci na

GLOSÁRIUM

jevišti ztvárnili. I když vypít byl pouze jeden, zbylé dva se nenávratně vsáklý do kostýmů.

Naprostá většina diváků nadšeně hltila každé slovo Krchovského textů. Jeho bezprostřednost kombinovaná s lehkostí a nadhledem se skvěle mísila s herectvím vystupujících. Těm se podařilo procházet textem bez zbytečného „tlačení na pilu“. Takže pro někoho i poněkud kontroverzní texty plné sexu a alkoholu nepůsobily nijak vulgárně, nýbrž přesně tak, jak měly – jako zpožděný umělec. „Je to prostě život bohéma. Nejprve chlastá, šoustá kde může, až se nakonec zasebevraždí,“ dodává na závěr Káča Císařová.

DK



OPEN AIR PROGRAM

www.openairprogram.cz

PONDĚLÍ 24. ČERVNA

13:00 Stan nočního kozodoje
TŘI MEDVĚDI A DRŽÁ MÁŠA + DÍLNA PRO DĚTI

Loutky bez hranic / 40+30'

14:30 Stan nočního kozodoje
PRVNÍ DÁMA PLATÍ, DRUHÁ LEZE Z GATÍ

Damúza / 70'

15:00 Dance Fabrique
DIVINE/ RIDICULOUS PERFORMANCE AND WORKSHOP

Daniel Hernandez / 240'

16:00 Stan nočního kozodoje
MRTVÉ DUŠE
KALD_4.ročník a Matija Solce / 60'

16:30 Open stan
JÓ, NÁŠ JONÁŠ
Studio DAMÚZA o.s. / 40'

18:00 Komenium
NAD KÁVOU
Anne-Françoise Josephová,
Tilen Kožamelj / 30'

17:00 Městská hudební síň
DIVADLO BEZE SLOV
Divadlo beze slov při SŠ,ZŠ,MŠ
Hradec Králové / 45'

17:30 Atrium Radnice
A VONA JDE PRYČ / KONCERT
Filtr / 60'

18:00 Autobus
STŘÍDMÍ KLUSÁCI V KULISÁCH VIŠNÍ
Divadlo Bufet / 90'

18:00 Pivovarské náměstí
TYJÁTRMACHERS
KočěBR / 50'

18:00 Kavčí plácek
FAGI
Divadlo DNO / 40'

19:00 Klub č.p. 4
ČTYŘI Z PUNKU A PES
Německá kulturní menšina na
Kladně / 60'

20:00 Atrium Radnice
ÚŘEDNÍČUNINA S PRASKLOU HŘÍDELÍ U SIFONU
Divadlo Tři / 70'

20:00 Komenium
ZDRAVOTNÍ VYCHÁZKA
Divadlo Exil / 80'

20:00 Malé šapito
TROSEČNÍK III
Divadlo Husa na provázku / 70'

20:00 Open stan
OPERACE: LEVÝ HÁK
Vosto5 / 120'

21:00 Městská hudební síň
KONCERT
Wabi Experience / 45'

21:00 Stan nočního kozodoje
ODEJDEŠ TAM KDE ŽIJEŠ, HODNĚ NĚKDE BUDEŠ / SPEK
(Spolek přátel Eliadovy knihovny) / 90'

21:30 Autobus
PRASEČINY
Divadlo Bufet / 75'

22:00 Open stan
KONCERT
Kieslowski / 60'

22:15 Atrium Radnice
PRINCEZNA T.
Oldstars / 60'

23:00 Open stan
KONCERT
Dj Heroin & Mefistoteles / 120'

23:00 Městská hudební síň
NÁZEV DODÁM POZDĚJI
Divadlo DNO / 60'

23:00 Stan nočního kozodoje
MALÉ NOČNÍ PŘÍBĚHY
Teatro Matita / 45'

23:59 Stan nočního kozodoje
JAM SESSION

HRAJEME

PONDĚLÍ 24. ČERVNA

Divadlo DRAK (studio) – po celý den
GAUDEAMUS THEATRUM

Mezinárodní setkání divadelních škol

Hlavní scéna – 10.00

SEXMISE

Klicperovo divadlo Hradec Králové – CZ

Divadlo DRAK (studio) – 10.00

DÁŠENKA aneb Psí kusy

Divadlo Husa na provázku Brno – CZ

Divadlo DRAK – 15.00

PRINC BHADRA A PRINCEZNA VASANTASÉNA

Divadlo Alfa Plzeň – CZ

Studio Beseda – 17.00

SOUKROMÁ VICHŘICE

Činoherní studio Ústí nad Labem – CZ

Hlavní scéna – 19.00

SEDEM DNÍ DO POHREBU

Slovenské komorní divadlo Martin – SK

Divadlo DRAK (studio) – 21.00

GAUDEAMUS THEATRUM - KABARET CZ – HU – PL



Budulíněk



Dášeňka aneb Psí kusy

ČERSTVÍ LAUREÁTI Z MATEŘINKY NA DER

Zatímco Divadlo evropských regionů směřuje k svému poločasu, v sobotu skončil v Liberci 22. ročník loutkářského festivalu Mateřinka. „Přehlídka toho, jak se stavíme k formě divadla pro děti předškolní. Tedy k oboru, který má u nás velikou tradici a který je pořád – tedy i přes neustálé snižování finanční podpory – provozován na vysoce profesionální úrovni,“ uvádí porota (Tomáš Volkmer, předseda, Karel Král, Simona Chalupová a Petr Vodička) ve svém závěrečném zhodnocení společně s paterem poučení z festivalového vývoje. Z něho mj. vyplývá, že „Herci se nejen tváří dětinsky, oni jsou fakt infantilní. A to je dobře.“ Nebo, že „I u známých příběhů těší nové variace. A klidně co nejdřívejší.“ Potěšitelné rovněž je, že přímo z Liberce putují do Hradce dvě oceněné inscenace: Dášeňka aneb Psí kusy Divadla Husa na Provázku (dnes od 10.00 ve Studiu Drak) a Budulíněk Naivního divadla Liberec (čtvrtek 27. června od 10.00 v Draku). V případě Dášeňky, která nedávno získala také Cenu Vojty Šálka na festivalu Dítě v Dlouhé, ocenila jury Juru Jelínka a Anežku Kubátovou za autorství, režii a herecké výkony. Za Budulínka cenu mají Michaela Homolová a Filip Homola, a to především za svůj herecký a muzikantský výkon. Bravo a bis! –něm–

KONCERTY

PONDĚLÍ 24. ČERVNA

LACO DECZI & CELULA NEW YORK

ÚTERÝ 25. ČERVNA

ON LINE SESSION
HRADEC KRÁLOVÉ

Náš tradiční partner ve světě fotografie KODAK EXPRESS – www.no200.cz – je vám po celých deset festivalových dnů k dispozici v podloubí hlavní scény Klicperova divadla. Za přátelskou cenu vás s přáteli a hosty vyfotografuje a hned si odnesete kvalitní snímky, navíc s logem a atmosférou festivalu Divadlo evropských regionů 2013 v Hradci Králové.

HRAJEME

ÚTERÝ 25. ČERVNA

Hlavní scéna – 10.00

ŽEBRÁČKÁ OPERA

Klicperovo divadlo Hradec Králové – CZ

Divadlo DRAK (studio) – 10.00

LE FILO FABLE

Teatr Lalki i aktora Walbrzych – PL

Scéna V podkroví – 15.00

POVÍDÁNÍ V PODKROVÍ

VLADIMÍR JUST SE SVÝMI HOSTY
O INSCENACÍCH HER VÁCLAVA HAVLA

Studio Beseda – 16.30

TICHÝ TARZAN

Divadlo Husa na provázku Brno – CZ

Divadlo DRAK (studio) – 17.00

ŠARYK VZPOMÍNÁ

Divadlo loutek Ostrava – CZ

Hlavní scéna – 19.00

VIŠŇOVÝ SAD

Slovácké divadlo Uherské Hradiště – CZ

Divadlo DRAK (studio) – 21.00

STAND'ARTNÍ KABARET

Divadlo VOSTO5 Praha – CZ

DIVÁČKÁ ANKETA:

Proč jezdíte na DER?
(pivní stan 23:43)

Jiří, Ostrava (pořádá bílou klobásu): Je to tu fajn. Dneska jsem viděl všechno.

Michal, (pije pivo): Já jsem z Pardubic a nejvíc mě těší, že tady vidím divadlo, které mě zajímá. U nás chodím na předplatné na každé představení a tady najednou vidím to, co si myslím, že vidět mám. A to je pro mě to základní.

Honza, (pije pivo): Já jsem divák z Hradce, koupil jsem si v předprodeji ve frontě lístky na několik představení, protože vím, že to je vždycky to nejzajímavější, co se sem přiveze, a opravdu jsem velice spokojený a vidím tu divadlo z Ostravy, z Brna, z Prahy a můžu to porovnávat s těmi našimi z Hradce, který jsou teda stejně nejlepší. Ale i ty ostatní jsou hrozně fajn. Je to zajímavý a je to prostě svátek a já si to nikdy nenechám ujít. –js–

Klicperovo divadlo, o.p.s. podporují:



MINISTERSTVO
KULTURY



HRADEC KRÁLOVÉ



REGINA



KRÁLOVÉHRADECKÝ
KRAJ



Skupina
Evropských
konservecí
a reformistů



SKUPINA ČEZ



Křídlovhradecká provozní, a.s.



NOVÉ VÍNAŘSTVÍ



Hradec Králové
Český rozhlas
FM 90.6



výhledová televize



HADRIÁN - zpravodaj přinášející denní pohled z první linie mezinárodního divadelního festivalu v Hradci Králové. - Redakce: Ladislav Zeman, Michala Hadušovská, Kateřina Jandáčková, Kateřina Molčíková, Lucie Němečková, Kryštof Pavelka, Zoran Petrovič, Jana Slouková, Kateřina Součková, Marie Šobková, Luděk Taneček, Zdeněk A. Tichý & Fagi & Redakce OpenNews. Vydává Klicperovo divadlo, o.p.s. Hradec Králové, Dlouhá 99. Telefon: 495 514 590-1; theatre@klicperovodivadlo.cz, www.klicperovodivadlo.cz. Vychází každý den v době konání XIX. mezinárodního divadelního festivalu 21.- 30. 6. 2013. Tiskne Protisk Hradec Králové. Cena 9.50 Kč.